

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovarša v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarš izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Vse leto velja . . . 8 K
pol leta 4 „
četrt leta 2 „
posamezne številke po 10 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštne 6 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
„ „ „ dvakrat . . . 12 „
„ „ „ trikrat . . . 10 „
za nadaljna uvrščenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravišтво Učiteljskega Tovarša v Ljubljani, Gradišče št. 2.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštne.

Vabilo na II. slov. proti-alkoholni kongres.

Slovenci!

Kdo ne ljubi lepega našega domovja?

Kdo ne želi videti naroda našega srečnega?

Koga ne boli, videčega, kako hud sovrag izpodjeda srečo našemu ljudstvu?

Kdo ne vidi, da je alkoholizem, pijančevanje, tisti škodljivci, ki hlaginji naši zasekava najgloblje rane, ki odnaša iz domovine na milijone narodnega imetja, ki je upropratil toliko naših rojakov?

Kdo ne želi tukaj pomagati?...

Rojaki!

Boj zoper alkoholizem traja pri nas šesto leto. Dasi je to delo izmed vseh najtežje, vendar se ne more reči, da bi bilo zaman. Posameznikov se je že mnogo rešilo, marsikje se manj pije, pojmi o alkoholizmu so se precej razjasnili, s protialkoholno mislijo je seznanjen ves narod.

Podlaga se je položila, Na tej podlagi se mora zidati naprej. Ne smemo in ne mislimo obstati sredi pota!

Naprej! — je naše geslo. Naprej proti škodljivcu ljudskemu, proti nespametnim razvadam, naprej za osvobojenje in stremenje naroda! Kdor želi svojemu narodu dobro, se nam pridruži v tem stremljenju!

Dati našemu gibanju novega impulza, razširiti in poglobiti to gibanje, pridobiti mu novih zaveznikov — ima namen

II. slovenski protialkoholni kongres, ki zboruje v Ljubljani v nedeljo, 4. julija 1909.

Korporacije, društva, družbe in posamezniki, vabimo vas, kličemo vas: Pridite, udeležite se tega shoda! Apeliramo na vaše rodoljubje: Pomagajte ljudstvo rešiti se iz močvirja in mu pripomoči do lepše bodočnosti!

* * *

Ob 9. začetek kongresa v „Unionu“.

Nagovori oficialnih zastopnikov.

Predavanja:

1. Ing. chem. Jos. Turk: Vpliv alkohola na človeško telo.
2. Dr. P. Gvidon Rant: Pijančevanje in ljudska nramnost.
3. Okr. sodnik Fr. Milčinski: Pijanec pred sodiščem.
4. Slavko Ravnikar: Alkoholizem in narodno gospodarstvo.
5. Dr. Avgust Levičnik: Alkoholizem in jetika.
6. Dr. Fran Göstl: Alkoholizem in blaznost.
7. Janez Ev. Kalan: Principi in praktično delo.

* * *

Zvečer ob pol 8. ravnotam

brezalkoholna veselica.

Program:

1. Dr. Lenard: Šaljiv govor.
2. Pevanje kpletov.
3. Govor. Govori zastopnik dijaštva cand. iur. A. Veble.
4. Komičen prizor: Krčmar in pijanec za abstinenco.
5. Govor. Govori delavec Matija Mikelj.
6. Pevanje kpletov.

Med poedinimi točkami petje in tamberanje.

Prodajali se bodo šopki, razglednice, tiskovine in znaki društva „Abstinent“, jedila in brezalkoholne pijače.

Obenem:

Protialkoholna razstava.

Brezalkoholne pijače, tiskovine in slike.

* * *

Jako bi bilo žele, da bi se čislano učiteljstvo — ne glede na stranke — zavzelo za protialkoholno delo. Šola je gotovo eden prvih činiteljev, ki mora tukaj vmes poseči. Zato gg. učitelji, na shodu dobro došli!

Vseučiliško vprašanje.

Slovensko napredno dijaštvo na Dunaju je sklicalo v petek, 18. t. m., shod po § 2. z dnevnim redom: Ital. in slov. pravna fakulteta. Poročal je med. Mirko Černič, ki je rekel, da je ital. vseučiliško vprašanje stopilo zopet v akuten štadij, da se je vlada vdala pritisku revolverjskih strelav ital. dijaštva v avli dunajskega vseučilišča in pritisku italijanskih poslancev. Poudarjal je zlasti vneboupijočo krivico, da se daje avstrijskim Italijanom, ki jih je komaj 700.000, univerza, dočim odide dvainpol milijona Slovanov praznih rok. Omenjal je tudi, da jugoslovanski poslanci v „Narodni zvezi“ niso storili svoje dolžnosti in da je tudi ljubljanski vseučiliški odsek srečno prespal vsi zimo, ne da bi bil imel le eno sejo. — Zanesti se mora torej slov. dijaštvo le na samopomoč. Ustanovil se je dijaški vseučiliški odsek, ki dosedaj sicer ni mogel razviti posebnega delovanja, o katerem pa lahko trdimo, da je danes pri polnem življenju. Odsek je napravil načrt, po katerem pridemo vsaj za korak dalje v slov. vseučiliškem vprašanju. Gre predvsem za to, da se postavi finančna podlaga. Vsak Slovenec naj bi daroval v spomin Adamiču in Lundru vsako leto meseca septembra 10 ali 20 stot. in tako bi se v 10 letih nabral kapital 2 milijona kron. Za uresničenje te ideje pa se mora zavzeti z vso energijo slovensko dijaštvo samo, ker se na nikogar drugega ne moremo zanašati. — Ferialna društva bodo torej imela mnogo prijetnega dela, in če se to delo posreči, bomo morali reči, da smo napravili vsaj en korak naprej v tem prevažnem vprašanju in bomo potem mogli prisiliti naše poslance, da tudi oni kaj store za slovensko vseučilišče.

Absolv. jurist Obersnel je izjavil v imenu tržaških Slovencev, da ti sicer privoščijo Italijanom vseučilišče, ampak ne v Trstu, kjer je Slovencev, kakor so zadnje volitve pokazale, najmanj 40 % vsega prebivalstva. Tržaški Slovenci imajo popolno pravico do represalij, pra-

vico, da zakličejo svoj mogočen veto proti ustanovitvi italijanskega vsoučilišča v Trstu. Omenjal je žalostne razmere Slovencev v Trstu in izrazil nado, da se slovenski poslanci vendarle ne spozabijo tako daleč, da ne bi storili vsega, da končno vendar pridemo tudi Slovenci do svojega vseučilišča.

Absolv. jurist Fettich je omenjal še škandalozno postopanje graškega višjega sodišča, ki ni pripustilo k sodni praksi g. P., češ, da je število uradništva v okrožju graškega sodišča že izpolnjeno. Ni jim zadosti, da zaničujejo in zatirajo slovenskega dijaka na vseučilišču, še po končanih študijah mu ne puščajo niti brezplačno tlačitati državi. — Sprejete so bile tozadevne resolucije.

Izmed državnih poslancev se ni nihče udeležil shoda!

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodono naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani. registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca junija: K 109.027-76.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštinih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2 2.—1/2 3. popoldne in vsako soboto od 6.—7. zvečer.

Iz Istre.

Zaradi nepričakovanih zaprek, tako nam poročajo iz Kopra, se prestavi okraj. učit. konferenca na nedoločen čas. Ta se je ime a vršiti dne 21. pret. m. v Kopru. Ob tej priliki se je imelo sestaviti dnevni red našemu izrednemu občenemu zborovanju, ki se gotovo vrši dne 8. julija t. l. v Klancu od 10. pred-

LISTEK.

† Rudolf Završnik.

Učiteljska pot. Ni široka. Tudi hoja po nji ni najugodnejša. Ali hodi nas po nji mnogo, saj držijo k vzvišenemu cilju...

In ti, tovariš, si hodil z nami po tej poti. Pa razmaknila se je, in tvoji koraki so obstali na poti za ciljem. Tvoja pot se je stekla v grob, mi romamo dalje. Ali pot je zopet ožja za en prostor, cilj je bolj oddaljen, zakaj iz srede naše se je izluščilo nekaj, kar je pomagalo v skupnem delu Ti, — nepozabni Rudolf!

Jesen je bila tistikrat, ko sem ga spoznal. Mlad, neizkušen, neznan v Olševku, kamor sem prišel na svojo prvo službo, sem bil takrat. Na klopci pred šolo sem sedel. Sosed je klepal pred hišo koso, ko je prišel on proti šoli. Nisem ga poznal; pa duša mi je zaslutila, da je tovariš ta, ki prihaja proti meni, ki ga pozdravlja sosed s takim spoštovanjem. In je odzdravil sosedu; mimogrede je rekel nekaj galjivega, pa pristopil k meni: „Zdrav, Andrej!“ — In od takrat sva si bila prijatelja,

zakaj v istem trenutku sta se našli najini srci. — Koliko sem se naučil od Tebe, dragi! Po Tvojih stopnjah sem želel hoditi: tako spoštovanje sem hotel doseči med ljudstvom, ki sem imel med njim delovati, kot Ti. Stopal sem za Tabo, dosegel, ravna se po Tvojih navodilih, tudi precej Tvojega, a bil sem pač šele Tvoj učenec. In kako lepo življenje sva živila potem! Spomini, ali ne morete mirovati?! Tako temno se mi zdi sedaj po onih solčnih dneh, da mi je solzno oko ob spominu nanje. Rad bi pozabil. — Često sem se že ta čas vprašal: „Ali je res mogoče, da je umrl tudi on?“ Težke so moje misli in vprašujem se s tovarišem Lebanonom: „Kaj bo z nami — učitelji? V malo mesecih — in v enem okraju smo pokopali — štiri!“

Pa čemu tožbe, kaj žalost? Tebe, Rudolf, Tebe nisem videl nikdar žalostnega! Čemu naj pripisujem Tvoje solnce, Tvojo vedno veselost in živahnost? Morda rojstnemu kraju Tvojemu solnčnemu Kranju, kjer si dne 6. aprila 1867. leta zagledal luč sveta? Roditeljim Tvojim li? Ženi? Deci Tvoji? Ne vem. Ampak vem, da življenja boj človeku marsikdaj ogreni življenje Tebi ga menda ni mogel ogreniti. Morda pot,

ki si hodil po nji? Mogoče, zakaj bil si — učitelj. Po tej poti si hodil zvest svojim vzrom, samemu sebi, vnet za napredek šole že, ko si nastopil prvo službo v Cerknici 1888. l., pa potem, ko si 1889 prišel v Bloke, 1890 v prekrasni in ljub Ti Olševki in 1893 v takisto lepi Predvor, kjer se je stekla dne 14. junija t. l. Tvoja lepa, dela bogata, vesela, dasi s trnjem posuta učiteljska pot v grob.

In tako se je zgodilo, da smo spremili k zadnjemu počitku tovariša Rudolfa Završnika. Kdo je bil Završnik, kaj je bil? Vsi so ga poznali! Kaj naj vam, Podgorci, pravim o njem? Od malega otroka pa do starčka v Predvoru in, lahko bi rekel, v vsem Podgorju so poznali vsi ljubeznivega moža, ki je zahajal, z malo palčico mahaje, rad po okolici na izprehod ter za vsakega imel primerno besedo, šaljivo ali poučno, ki jo je čul rad starec, pa tudi otrok. Vsi so poznali moža, ki si je s svojim vljudnim vedenjem, s svojim močnim značajem pridobil ljubezen in spoštovanje vseh, ki so prišli z njim v dotiko. Bil je odkrit, brez fraze, brez praznih komplimentov, a vsekdar pošten in lojalen, pravi sin naše zdrave slovenske matere.

Naj se li v teh spominih na Rudolfa dotikam kolegialnosti? Negoval jo je z vso skrbjo in žalil ni, nikogar ne z besedo in ne z dejanjem.

V prirojeni mu vljudnosti in naobraženosti, v znanju, ki si ga je izpopolnjeval vztrajno, zakaj vedel je, da mu šola ne nudi v zadostni meri tega, kar potrebuje učitelj, je dajal, bogat po izkušnjah, dasi še mlad, prebivalcem rad dobre nasvete in navodila.

Z Rudolfom ni izgubila samo ljubeča soproga moža, ne le otroci očeta. Ljudstvo, ki je med njim deloval, svojega svetovalca in odkritega prijatelja, učenci njegovi izbornega učitelja, tovariši izrednega prijatelja.

O njegovi priljubljenosti je pričal krasen pogreb, lepi venci, pa takisto odkrite solze, ki so močile njegov prerani grob. Plakali so zvonovi in jokala je pesem nad svežo gomilo, ki je nanjo vsadilo ljudstvo cvet resnične, globoko občutene hvaležnosti. Ta cvet bo dehtel nad skromnim zadnjim domom in bodi tolažba ostalim. Ti pa, svetla, dobra duša, počivaj, počivaj sladko!

Andrej Rapč.

poldne dalje. — Da smo pa vendar sestavili dnevni red, je bil pozvan odbor na sejo dne 22. pret. m. v Čezarje. Odzvali smo se predsednikovemu vabilu vsi in tu sklenili, da bodi občni zbor 8. julija iz ozirov na te-le okolščine:

a) uradna učit. konferenca bo skoro gotovo sklicana dne 15. julija 1909 ter bo

b) istotako sklican najbrže naš dež. zbor, ki se mu predložijo posamezni zak. načrti v prihodnjih velikih počitnicah.

To veljaj v pojasnilo dopisoma na vodstvo društva iz voloskega okraja, od katerih je en proti in ena za 8. julij. Proti temu dnevu se je bilo, ker morajo tovariši Vološčani tega dne odpotovati na uradno konferenco. Čudno je pa vendar to, da eni odpotujejo že jutraj pred zborovanjem, medtem ko preostane časa zopet drugim za odhod po zborovanju. Izbiraj!

Zgodi se naj kar hoče, zborovali bomo vendar dne 8. julija t. l. po tem-le dnevnem redu:

I. Pretresovanje zakonskih načrtov v smislu sklepa občnega zbora v Borštu.

II. Obravnavanje zakona šol. obveznosti (D. š. z. z dne 4. aprila 1870., št. 23.) Poročevalec tov. Valentič.

III. Slučajnosti.

To je bila prva točka dnevnega reda naše odboroze seje v Čezarjih. Izmed ostalih utegne zanimati tovariše druga, t. j. resolucija, da prevzame država 50% stroškov za vzdrževanje ljudskih šol od dežel.

Na našem občnem zborovanju v Kopru dne 13. maja smo se izrekli — dasiravno ne vsi, sprejeto je pa vendar bilo z večino nekaj glasov — naj se ljudsko šolstvo podpravi. Sedaj pa, tovariši-voditelji in člani občinskih zastopov ter krajnih šol. svetov, nasvetuje m o vam, da vsi brez izjeme podpišete dotično resolucijo ter izposlujete, da jo podpišejo tudi vsa županstva in krajni šol. sveti. Resolucija, nanašajoča se na to zadevo, se nahaja v „U. T.“ z dne 11. maja 1909, ki jo naj blagovole tovariši prepisati. Za županstva in krajne šolske svete se je sklenilo naprositi „Zavezo“, naj nam ona preskrbi še 20—30 prepisov. Ko je resolucija podpisana, naj se jo koj odpošlje na „Slov. jednoto“ na Dunaj. Kontradikcija je sicer to našim koprskim sklepom, a da ugodimo ukrepom in nasvetom naše dične „Zaveze“, sklenili smo mi takoj danes podpisati že imenovano resolucijo ter nasvetovati tudi vam, da to čimprej storite. Naša je že odpotovala. — S to hočemo polovico, polovici smo se pa odrekli. Tovariši, poizkusimo torej s polovico!

Z gnevom v srcu smo vzeli na znanje novico, da je oni Bunc, ki je predlagal na zborovanju v Borštu, naj naše društveno načelstvo izposluje, da bodi 14. majnik t. l. pouka prost, da s tem počastimo praznik, ko smo bili rešeni sužnosti konkordata, sprejemal skofa Nagla ter mu poljubljaj pristan, vkljub temu, da smo enoglasno sklenili dne 13. maja v Kopru, naj učiteljstvo ne sprejema škofov oficialno. Tovariša Venturini in Urbančič sta ga opozorila na oni sklep, a on je ostal pri svojem Bunc-Bunc! Kdaj ste še zapazili, da bi cerkveni organi slovesno sprejemali naše šol. oblastvenike? Nikdar in nikjer! Kar pa velja njim o nas, tisto naj velja tudi nam o njih. Ali ste že pozabili na „Zarjo“?

Da bodo pa vedeli cenjeni tovariši in tovarišice, kaj je to „Zarja“, povem takoj v par besedah!

„Zarja“ je oni list, ki je in ki še danes javno sramoti učiteljstvo. V tej „Zarji“ niso priznawali niti tov. Buncu! Tovariš, saj živite v Bregu! Pozabil si še grenkosti in bridke ure, ki ste jih morali ti in sosednji tovariši prebiti zaradi raznih „Medvedov“ in „Volkov“, ki niso nič drugega nego slepo orodje onega Nagla, ki se mu ti preponižno klanjaš! Opozorjen si bil sicer na preteklost, a tvoje misli so gledale v prihodnost. Kaj pričakuješ od nje, nam sicer ni znano, a sanja se nam.

Pusti cerkvi, kar je cerkvenega, obdrži pa tudi šoli, kar je njenega!

Sedaj pa vsem tovarišem poziv!

Koprski tovariši vas kličejo, odkar imajo odbor v rokah, prvič na zborovanje. Ozirali smo se pri tem na vse mogoče okolščine in sklenili smo, da pridemo v Klanec. Da nam ne bo manjkalo nihče, smo gotovi. Kako bi naj? Kličejo nas naši interesi, stanovska zavednost in želja sniti se vsaj vsakotoliko, da si tu potožimo svoje gorje, da si tu nabere mojih moči za bližajoči se naval. Pridite torej vsi, pričakuje vas gotovo odbor.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Jubilejska samopomoč. Dne 12. julija 1909 bo letna odborova seja s pregledom računov in računskim zaključkom. Se 5 članov je na dolgu; poslal sem jim zadnji opomin, naj se odzovejo sebi v korist. Občni zbor letos odpade,

Fran Ks. Trošt,
t. č. predsednik.

Kranjsko.

Ljubljanskemu učiteljstvu! Nedeljski učiteljski izlet je v nedeljo, 4. t. m. popoldne k „Jurju“ na Dolenjski cesti.

Socialni odsek.

Ljubljana, 30. junija. C. kr. poveljstvo 44. domobranske pehotne brigade v Ljubljani je dovolilo ljubljanskemu učiteljstvu na dan 28. junija ogled puške na stroj, ki je v avstrijski armadi v zadnjem času na novo vpejlana. Točno ob 4. uri se je zbralo pred vojaškim streljščem na Dolenjski cesti nad 40 učitelje in učiteljev večinoma iz Ljubljane, ki so se jim pridružili tudi nekateri tovariši in tovarišice iz ljubljanske okolice. Na vojaškem streljšču je pozdravil učiteljstvo najprijazneje obristlejtnant povdarjajoč pomen puške na stroj za moderno vojskovanje. Nato so nam domobranski častniki razložili ves ustroj teh pušk; razložili so pri tem dve puški na stroj v vse najmanjše dele in nam opisali pomen vsacega dela in funkcije, ki jo opravlja pri streljanju. Nato so vojak streljali na tarče in je videlo učiteljstvo strahovit vpliv tega groznega morilnega orodja, vsaj so vrste vojaških figur, postavljenih kot cilj streljanju kakor trava pod koso padali na tla.

Po ogledu puške na stroj se je zbralo učiteljstvo v priznano dobri gostilni pri „Jurju“ na Dolenjski cesti, kjer se je do trde noči zabavalo tako neprisiljeno in prijetno, kakor se morejo zabavati le tovariši med sabo.

Socialni odsek.

Učiteljsko društvo za kočevski okraj ima dne 8. julija ob 10. uri dopoldne svoj občni zbor v Ribnici.

Tov. nadučitelj Miha Vrbič poroča o šolskem odr.

Volijo se delegati za „Zavezino“ zborovanje in društveni novi odbor.

Na mnogobrojno udeležbo vabi

o d b o r.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za pol. okraj Slovenska Bistrica je zborovalo v četrtek, dne 17. junija, v Slov. Bistrici. Posebno razveseljiv je bil prihod Makolčanov, ki jih vidimo sicer redko pri društvenih sestankih.

Ker je bil predsednik Kokl zadržan je, vodil zborovanje podpredsednik Krotký.

Izmed dopisov omenja „Zvezin“ dopis glede skupščine „Zaveze“ v Mariboru, o razpisu vakantnih mest v „Učit. Tov.“ ter glede poslovnega jezika pri uradnem učit. zborovanju. Navzoči so izražali svojo nevoljo zaradi nerodnega postopanja v tej zadevi.

Predavanje potovalnega učitelja Miloša Štiblerja je moralo izostati zaradi občnega zbora „Zadružne zveze“.

Za tem se je sprejela in odobrila znana resolucija v zadevi saniranja deželnih financ. Z vnebo se je lotilo te stvari učiteljstvo deklishe in deške šole v Slov. Bistrici. Poskrbelo je ekspediranje resolucije občin Slov. Bistrica, Gornja Bistrica, Sp. Ložnica, Šentovec, Pitoznj, Cigoneca, Sp. Nova vas in drž. posl. V. Pišku. Posebno požrtvovalno je pri tej akciji sodeloval tov. Span.

Delegatom v Maribor so se nominirali gđč. Stegnar tov. Varl in Vršič, namestnici pa gđč. Feigel in ga. Hribarjeva.

Učiteljsko društvo za celjski okraj ima pevsko vajo za „Zavezino“ koncert v nedeljo, 4. julija, že ob 8. uri jutraj, ne pa šele ob deveti. Tovariši pevci in tovarišice pevke naj blagovolijo prinesiti sekirice in priti točno o določenem času.

O d b o r.

Ormoško učiteljsko društvo je zborovalo 17. junija t. l. pri Sv. Bolfenku. Vkljub jako dvomljivemu vremenu — deževalo je skoraj ves predpoldan — se je zbralo vendar 14 društvenikov, da zboruje ob ogrski mej, na prijaznem vinorodnem Kogu, ki nudi pri jasnem vremenu krasen razgled daleč naokrog. Zborovalcem so se pridružili: gospa Canjkova, nadučiteljica, in gospa Kosijeva, učiteljica soproga, gospodična Podkrajšekova, vrtnarica novoustanovljenega otroškega vrta v Ormožu ter gospodična Pernatova.

Predsednik tov. Rajšp poudarja v svojem pozdravu med drugim tudi, da nismo izleteli semkaj le v zabavo, ampak prišli smo sem na delo, da rešimo obširni zborovalni vzpored. Da se nas pa je pri deževnem vremenu toliko zbralo je nov dokaz, da pri večini društvenikov še ni izumrl čut celokupnosti. Potem nam poda predsednik še kratek pregled o sedanjem politiskem položaju in nam slednjič predstavi drage goste ter jih še posebno pozdravi. Na to prevzame besedo domači učitelj tov. Cajnko. ki v kratkih, a presrečnih besedah izraža svoje veselje, da smo si tokrat zbrali Sv. Bolfenk za kraj zborovanja, ter želi zborovanju dosti uspeha, po zborovanju pa dosti zabave in razvedrila ter nas slednjič vabi še večkrat priti med prijazne Bolfence.

Dopisi, ki jih je bilo mnogo, se vzamejo na znanje, oziroma se imajo potom društva rešiti.

Tovariš Šijanec bi moral referirati o referatu „Prosto spise“; a pri razmotrivanju svojega referata je prišel do spoznanja, da je učitelj poleg vse prostosti, ki se tolikrat naglašja, vendar nič manj kot prost, nasprotno velik suženj. Govoril je torej „O prostosti učiteljev“ in obljubil pri uradni konferenci referirati o prostem spisu. Snov za svojo razpravo je zajemal iz prakse, namreč kako drugi prakticirajo učiteljevo prostost. Prosta metoda, prosto spise, prosto risanje, proste govorne vaje itd. Ali ne bi bil tudi učitelj rad prost? Predavatelj je za svoje reakcionarnemu času primerno podavanje o neprostosti in vezanju učiteljske prostosti žel burno odobravanje. Sledil je živahen razgovor ter se sklenilo opozoriti vse učiteljstvo ljudskih, kakor meščanskih, srednjih in visokih šol, da se zedini na skupno akcijo, ki jo je pričeti, da pridejo učitelji vseh šol, od ljudskih do visokih, do svoje v zakonu zajamčene prostosti, t. j. svojih pravic. Predavatelji nasveti so se enoglasno sprejeli.

Referat „O vzornem šolskem redu“, ki ga je imel tov. Rajšp, je bil obširno in vestno izdelan. Tudi poročilo tov. Kosija „O šoli in kmetiškem vprašanju“ je zaradi temeljitosti in preciznosti ugajalo, ter so se predlagane teze soglasno odobrile.

Delegatom za letošnje glavno skupščino „Zaveze“ so izvoljeni tovariši: Rajšp, Kosi in Košar Rob., namestnikom pa Porekar, Preindl in tovarišica Velnarjeva.

Prihodnje zborovanje se vrši 5. avgusta pri Svetinjah, kamor je naše društvo že za to zborovanje prav prijazno povabilo bilo.

Po izvršenem duševnem delu, smo se zbrali k skupnemu obedu v gostilnici g. Galiča, ki nas je tudi tokrat vsestransko zadovoljil, tako da je začelo prav prijetno postajati. Napivalo se je tovarišu domačemu nadučitelju in ostalemu učiteljstvu, predsedniku, nenavzočim, godovnjaku itd. Naš humorist je skrbel za smeh.

Na prijazno povabilo tov. Košarja smo si ogledali njegove trsne nasade in „katakombe“, kjer se shranjuje posebno sladka kapljica in mirujejo imenitni vinski duhovi, ki bi jih bili preveč vzdramili, če bi nas ne bil tov. Kosi odzval še k svojim goricam, kjer smo med drugo zlato kapljico srkali tudi to iz leta 1895. Hvala! Presrečna hvala tudi obema gospema Košarjevi in Kosijevi za različne izborne prigrižljaje. Čisto posebno pa se zahvaljuje gospe Cajnkovej za njeno ljubeznivo čestitko in ovenčano godovno darilo vdani

t a j n i k.

Učiteljsko društvo za ljubotomski okraj je zborovalo dne 17. junija v Radencih. Udeležba je bila precej povoljna, tov. Tomažič je vesel, da more zopet po dolgem času pozdraviti tovariše in tovarišice o tolikem številu. Besed zaradi malomarnega obiska zborovanj je že preveč izgubil, zato hoče navesti besede prerano umrlega tov. Vande: „Vzrok mlačnost, nebržnost — žalibog tudi preziranje, da celo takih se najde, ki iz svoje višine pomilovalno pogledujejo na svoje „minderwertig“ sodruge (na ta proletarski drobiž); res, nečuvno obžalovalno! Najžalostneje pa je to, da nekateri in nekatere še niti člani društva niso. Tem in onim v pomislek: zakaj pa ste prišli v ta stan, ako svojih sotrudnikov ne smatrate enakovrednim, ako vam je učiteljsko društvo nepotrebna šara? Kdor nas zaničuje, tega bomo zaničevali tudi mi.“

Pokojni tovariš je pač dobro poznal naše razmere!

Tovariš predsednik uvidi, da se pri vsakoletnem izletu v Radence snide največ tovarišev in tovarišic, zato obljubi, da bomo odslej večkrat zborovali v gornjeradgonskem okraju in bomo mi radi šli med nje, ako je onim tako težko priti med nas.

Spominja so 40 letnice šol. zak. in poda na kratko zgodovino ljudske šole.

Pozdravlja v presrečnih besedah ravnatelja Robiča, ki obhaja letos dvojni jubilej, 60 letnico rojstva in 40 letnico službovanja. S ponosom lahko rečemo, da je bil tovariš vedno naš, vsakokrat je prihitel na zborovanje in nam s svojimi predavanji, ki so bila plod dolgotrajnih izkušenj, podal marsikaj koristnega in zanimivega. Ravnotako pozdravlja tovariša jubilanta Čvahteja, ki se ni nikdar ustrašil dolge poti, ampak je vedno prišel k zborovanju. Želi obema, da bi še dolgo živela med nami. Nato izreče v imenu vseh tovarišev in tovarišic globoko sožalje tovarišici Koemutovi ob bridki izgubi očeta. Pokojni tovariš je bil res pravi ljudski učitelj.

Po daljši debati se poveri tov. Mavriču naloga, da povabi prof. Lavterja k našemu prihodnjemu zborovanju in da tudi pri okr. konferenci nekaj ukrene zaradi Lavterjeve računice.

Tov. predsednik prečita došle dopise, od katerih naj omenim onega od „Zaveze“ glede zborovanja dne 15. in 16. avgusta v Mariboru. Predsednik izrazi željo, da bi se naš okraj v kolikor mogoče častnem številu udeležil zborovanja. Izvolijo se delegati: Petovar Terezija, Robič Julija, Cvetko Fran in Mavrič Karel, namestniki: Janez Robič in Šprager Ferdinand.

Potem je bil še razgovor o konferenčnih vprašanjih, nakar se zaključil zborovanje.

Popoldne se je razvila prav živahna zabava, ob petju in godbi so kmalo minile ure in treba je bilo misliti na odhod.

Srednješolski vestnik.

** Plavice na gimnazijski slavnosti.

V nemškonacionalnih krogih vlada veliko razburjenje; deželni šolski svet na Zg. Avstrijskem je izrekel vodstvu neke gimnazije v Lincu, čije vsi učenci so nastopali na šolski slavnosti s plavicami, svojo najstrožjo grajo. V odloku se pravi, da je to zbudilo splošno razburjenje ker se je smatralo nošenje plavic za antidinastično demonstracijo.

** Matura na pazinjski gimnaziji.

Iz Pazina poročajo: V sredo, 23. pret. m., so se izvršili na tuk. gimnaziji zrelostni izpiti, ki jih je delalo 21 dijakov med temi 10 Slovencev, in sicer Ankele, Bunc, Cvenkl, Finžgar, Lukanc, Metlika, Novak, Samec, Valentič in Zakelj. — Prihodnje leto izgubi hrvaška gimnazija dve najboljši učni osebi, in sicer prof. Žica, ki je imenovan nadzornikom ljudskih šol na otokih, in prof. Bergića, ki postane ravnatelj nove realke na Voloskem.

** Na idrijski realki je maturiralo 19 dijakov. Izpit jih je napravilo 17 (eden z odliko), eden je odstopil, eden je pa reprobiran za pol leta!

** Šolstvo v Bolgariji. Po službeni statistiki za leto 1905./6., ki je ravnokar izšla, je bilo v celi Bolgariji 305 srednjih šol, med njimi 23 popolnih gimnazij s 7 razredi (zanaprej se uvedejo 8 razredne gimnazije), 11 realk s 6 razredi in 20 petrazrednih realk. Vrhutega je še 252 enorazrednic do štirirazrednih meščanskih šol. Gimnazije se dele na moške in ženske: moških je 12, ženskih 10. Na gimnazijah je 12.411 dijakov in dijakinj; učiteljstvo šteje na gimnazijah 668 oseb, 539 moških in 129 ženskih. Meščanske šole obiskuje 24.032 fantov in 13.611 deklet.

** Realna gimnazija v Beljaku. S šolskim letom 1909/10. se beljaška državna gimnazija začne izpreminjati v osemrazredno realno gimnazijo, in sicer se v tem šolskem letu odpre prvi razred novega tipa.

** Matura na tržaški državni gimnaziji. Zrelostni izpit, ki se je pričel 26. pret. mes., so napravili sledeči Slovenci: Lavoslav Čermelj, Ivan Kralj, Ljudevit Kušcer, vsi trije z odliko, Boštjan Errath, Vekoslav Sahar in Fran Šusteršič z dobrim uspehom.

** Naslov profesorja je dobil Baltazar Baebler na realki v Idriji.

Književnost in umetnost.

Engelbert Gangi: Zbrani spisi za mladino. I. zvezek. Pripovedni spisi. Izdalo in založilo društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani. Natisnila „Učit. tiskarna“. Cena 1 K, s poštnino 16 vin. več.

„Naša bodočnost“. Stev. 6. je izšla že urejena na način, kakor so si večkrat želeli vsi prijatelji narodnega naprednega naraščaja. V rubriki „Mladinskem glasniku“, ki mu bo izpopolnilo tudi „Vestnik sokolskega naraščaja“, se pravi: „Doslje je bila (Naša bodočnost) le list za šoli odraslo mladino, odslej pa hoče biti glasilo te mladine. Ne samo izobraževati, temveč tudi vzgajati in organizirati hoče odslej. V sokolskih delavskih in sličnih društvih že organizirani mladini hoče biti voditeljica in vzpodbujateljica...“ To vzvišeno nalogo je začel list lepo vršiti s članki „Ustavoznanstvo“ Ferda Plemića, „Tehnika“ Karla Humka, „Skozi puščavo“, ki nudijo krasno poučno pa tudi predavateljsko gradivo. Vrhutega so še v listu „Prirodoslovni paberki“ in listek. „Naša bodočnost“ najtopleje priporočamo osobito izobraževalnim, bralnim in sokolskim društvom, mladeničem in dekletom. Sezite po tem listu in ga pridno berite!

Domače ognjišče. Stev. 5. objavlja to-le vsebino: 1. Franc Milčinski: Naša zanemarljena mladina in! Kranjska, oblastna ji mačeha. — 2. M. K a b a j: Pokorščina je vir sreče. — 3. Domači zdravnik. Dr. Demeter Bleiweis — Trsteniški: Nalezljive otroške bolezni. — 4. Slike iz vzgoje: Pri stricu zdravniku na deželi. — 5. Drobtine. — Toplo priporočamo!

Janez Trdina: Bajke in povesti. V. zvezek. Založil L. Sekwentner. Cena 2-50 K, vez. 3-50 K. — Podjetni založnik Schwentner si je pridobil neprecenljivo zaslugo, ko nam je podal v naslado v tem zvezku zbrane še neobjavljene Trdinove spise. — Ne da se tajiti, da sodi Trdina med najodličnejše slovenske pripovednike. Trditi se mora, da je celo samosvoj in da nimamo nikogar, ki bi ga mogli primerjati z njim, tako kar se tiče snovi, jezika in sloga njegovih povesti in bajk: pred nami stoji njegova dela kakor dragoceno brušeno kamenje — naše veselje in naš ponos! Vse vrline Trdinovega mojstrskega peresa se kažejo tudi v tem zvezku. Kar je zapisanega, stoji kot pribito; nedosežno je glede slikovitosti, razkošno bogatega slovenskega jezika, glede jedrovnosti vsebine, ki je taka, kakor bi jo mojster kipar domačin izrezal iz slovenske lipe, izklesal iz skale bajnih Gorjancev: klasika! Bolehavost modernega tujstva v naši književnosti izgine od Trdinovi samorodnosti

v sramoti in ničnosti kakor bledična, izžeta lahkoživka pred krepstnim, čvrstim slovenskim dekletom! — Kdor hoče zdrave hrane in resničnega užitka, naj obstane ob Trdini in naj prosí Boga, da nam ga zopet da! Sedaj, ko ga več ni, šele vemo, kaj nam je bil.

Slavnostna brošura Slov. delavskega pevskega društva „Slavec“ v Ljubljani ob petindvajsetletnici 1884—1908. Sestavil Anton Trstenjak. Natisnila „Učit. tiskarna“.

„Slovenska Gospodinja“ bo izhajala še nadalje kot mesečnik, in sicer samostojno. Doslej je bila priloga „Našemu Listu“, ki je pa prenehal izhajati.

Kulturno delo.

+ **Petindvajset let obrambnega dela.** Narodni jednota pošumavská slavi te dni petindvajsetletnico svojega uspešnega dela na polju narodne obrambe. S ponosom gleda društvo na preteklost, v kateri je v Šumavi pošteno delalo na obrambi češkega življa in uspešno paralizovalo delo nemškega Böhmerwaldbunda, podpiranega s pruskimi markami.

+ **Prvo ljudsko knjižnico v Gaborju pri Celju** je otvoril klub slov. akad. v Celju. Knjižnica, ki se nahaja v „Sokolskem domu“, šteje 210 trdo vezanih knjig. Vsakdo si lahko za 2 vin. izposodi knjigo. Knjižnica posluje vsako nedeljo predpoldne.

Politiški pregled.

* **Državni zbor.** Med posameznimi parlamentarci se vodijo pogajanja glede parlamentarizacije ministrstva. K sedanji vladni večini nameravajo pritegniti Jugoslovane, češke klerikalce in del čeških agrarcev. Ker pa Jugoslovani za vstop v vladno večino zahtevajo svojega ministra-rojaka, čemer odločno nasprotujejo alpski Nemci in Lahji, je skoro izključeno, da bi bil mogoče kak aranžma z Jugoslovani. Zato se je že izpočila misel, da bi se za narode, ki nimajo svojih ministrov-rojakov, ustanovile posebne sekcije za narodne zadeve, ki bi naj bile podrejene ministrskemu predsedniku ali pa ministru notranjih poslov. Če se bodo ti načrti dali oživotvoriti, pokaže bodočnost.

* **Proti italijanskemu vseučilišču.** Jugoslovanski poslanci izjavljajo, da bodo razpravo o italijanski pravni fakulteti z vsemi sredstvi zavirali tako v odseku kakor v zbornici, dokler se ne ustvari junktim med laško pravno fakulteto in ustanovitvijo slovenskega vseučilišča v Ljubljani. — Poslanec Gentili je izjavil: Italijani ne zahtevajo drugo, kakor da se jim povrne ono, kar so materialno že imeli in kar formalno še danes posedujejo. Zvezanje vprašanja ustanovitve italijanske pravne fakultete z zadevo slovenske univerze je popolnoma neutemeljena; če je že kdaj bil postavljen kak junktim brez pravega razloga, tedaj je to v tem slučaju. Vsakemu nepristranskemu sodniku mora biti takoj jasno, da zahteva po zopetni ustanovitvi visoke šole, ki de jure že obstoji, ni zahteva po ustanovitvi nove univerze.

* **Dijete poslancev.** „Narodni Listy“ poročajo, da vlada nima namena, formalno odgoditi parlamenta, da bo torej zasedanje trajalo do jeseni. Poslanci bodo torej dobivali dijete, kakor se je tudi lani zgodilo, tudi preko počitnic.

* **Notarijat** nameravajo v kratkem uvesti v Bosni in Hercegovini.

* **Pikantna afera sekijskega načelnika.** Budimpeštanski „A Nap“ objavlja zapisnik, podpisano od hrvaškega sekijskega načelnika za nauk in bogočastje pl. Mixicha, v katerem prosi dijurnista Horvata in njegovo soprogo za odpustjenje, ker je tej gospe v svoji uradni sobi, ko ga je posredila za mesto pisarice na pisalnem stroju, stavil sramotne poudbe ter jo je v ta namen opetovano tipal. Vsi listi hrvaško-srbske koalicije prinašajo krajše ali daljše izvadke iz zapisnika in zahtevajo v imenu javne morale kategorično in energično od vlade, naj natoči čistega vina o tej aferi. Posebno srdito napadajo ne le barona Raucha in sekijskega načelnika Mixicha, ampak tudi banskega svetnika Trnskega, ki ima biti ravno sedaj imenovan velikim županom v Požegi, ter šefa državne policije Sporčića, ki sta oba oni protokol podpisala kakor priči.

* **Avstrija se oficijalno udeležila italijanske razstave.** „Agenzia Stefani“ poroča: Avstroogrski poslanik pri Kvirinalu, grof Lützow, se je podal k Tittoniju, da mu prijavi, da se Avstro-Ogrska oficijalno udeležila razstave, ki bo v Rimu leta 1911.

Vestnik.

Oglas. Dne 15. in 16. avgusta se bo vršila v Mariboru XXI. glavna skupščina „Zaveze avstr. jugoslov. učit. društev“. Da bo pripravljalnemu odboru mogoče, ukreniti in pripraviti vse potrebno, prosimo častite sotrudnike, sotrudnike in druge osebe, da oglaš pri g. Miha Hrastu, lj. - šol. ravnatelju v Leitersberg-Karčevini-Maribor vsaj do 20. julija a) udeležbo pri banketu, b) da se jim pri-skrbi prenočišče. Vsi na noge v proslavo 40-

letnice ljudskošolskega zakona, ki brusi uma svetle meče! V tovariško občevanje in spoznanje vsi na noge, ki se zavedate učiteljske kolegialnosti ter stanovske skupnosti.

Dobro došli v Mariboru!

Imenom učiteljskega društva za mariborsko okolico

Avguštin Požegar,
t. č. načelnik.

Tudi ti, Brutus? Pod tem naslovom piše sobotni „Slovenec“: „Učiteljski Tovariš“ je zadnje mesece prelivala neštete solze, ker se mu menda vsi učitelji izneverjajo in prestopajo v „Slovensko Zvezo“. Mislili smo, da bo saj „Učiteljski Tovariš“ ostal svobodomiselnim banderi zvest in kot zadnji Mohikanec vztrajal na podrti braniku svobodomiselnih idej. Pa smo se varali. Tudi „Učiteljski Tovariš“ prestopa v uvodnem članku 18. t. m. v klerikalni tabor in se slovesno odpoveduje vseh svojih svobodomiselnih grehov. Ni dolgo tega, je „Učiteljski Tovariš“ proslavljal shod „Svobodne Misli“ v Pragi; njegovi pristaši so poslali nanj celo oficijelne zastopnike in vrh tega še brzojavke, danes pa „Učiteljski Tovariš“ noče biti več svobodomislec. Piše namreč: „Mi v šoli govorimo o Bogu, zunaj šole pa poudarjamo svojo svobodomiselnost v tem duhu“. Torej zdaj so liberalni učitelji svobodomiselnici v božjem duhu! Kakšno je to svobodomiselnost, razlaga „Tovariš“ na zgledu iz Tirolskega. Nekje na Tirolskem je namreč bil svojčas učitelj, ki si je brez dovoljenja predstojnikov pustil rasti brado. Na povelje župnika je ni hotel odstraniti. Pa je prišel dekan inšpicirat šolo, pa je zgrabil učitelja pričo otrok za brado in ga vlekel 15 korakov daleč. Učitelj pa se vkljub temu ni dal terorizirati, ampak je pustil svojo brado rasti in živi še danes srečen v krogu svojih otrok. Taki svobodomiselnici bodo odzadj tudi liberalni učitelji in bodo pred vedno naraščajočim klerikalizmom le na to gledali, da jim ne poruže njihovih lepih brad, kakor jo n. pr. ima tovariš Gangl. Drugače pa priznavajo „Tovariševci“ odslej krščansko vero in njene nauke v polnem obsegu, da celo z duhovščino so se sprijaznili. Dočim so preje očitali v „Tovarišu“ vsak teden, da pretvarja Kristusove nauke in ni njih prava glasnica in so celo Cerkev napadali, da je Kristusovo vero falzificirala, pišejo danes: „Katoliška cerkev pod vidnim poglavarjem uči Njegov nauke prav lepo in natančno še danes“. Ni dolgo, je „Tovariš“ ves gorel za svobodno šolo in etični pouk brez vere, danes pa oznanja, da „se krasnih nauk, predpisanih po katekizmu, drži vedno in povsod brez izjeme, saj je rekel naš Učitelj, da ako pride angel z nebes vas drugače učiti, ne verjemite mu!“ Naš „Tovariš“ je torej vendar enkrat po dolgih duševnih bojih uklonil kakor Ohlodvig svojo ponosno glavo pred krstnim kamnom in čaka, da se ga sprejme v Cerkev. Ampak stvar ne bo šla tako gladko. Naš Učitelj, ljubi „Tovariš“, je namreč tudi to rekel: Varujte se tistih, ki pridejo k vam kakor volki v ovčji obleki! — Tako „Slovenec“. Mi na to brozgo, kakor so jo skuhal „Slovenčev“ giftmišerji, ne odgovarjamo; to opravi naš člankar, če se mu bo zdelo vredno. Ampak vidi se, da smo s svojim člankom tako usekali „Slovenca“ po glavi, da se mu je še tisto malo pameti skisalo. — Prišli so že tako daleč v svoji neumni strasti, da so se začeli loviti za Ganglovo — brado! Ali naj si morda Gangl sedaj glešča lice po popovskem načinu, da se mu od takega prijetanja v bradi kaj ne zaredi?

Zahvala. Podpisano vodstvo se iskreno zahvaljuje slavni okrajni hranilnici in posojilnici v Idriji za velikodušno darilo 50 kron, ki jih je blagovolila darovati ubožni in učeči se mladini v Zireh. — Šolsko vodstvo v Zireh, 22. junija 1909.

Pavel Šile,
šolski vodja.

Iz sežanskega šolskega okraja nam pišejo: V nedeljo, dne 20. junija se je vršilo slavnostno blagoslovljenje novega šolskega poslopja na Misljčah. Dolgo časa se je ljudstvo borilo za to, kar mu je najdražje, namreč za novo šolsko stavbo, ki je v resnici prav potrebna za tamošnje šolsko občino. Poprej se so poučevali otroci v tako slabih sobah, da je bilo strah. Ko so pa Misljčani dosegli vendar enkrat, kar so želeli, so hoteli ta dan blagoslovljenja v resnici praznovati. Prav lep dan je bil. Na slavnost je prihitel g. namestništveni svetnik Ant. Rebek z gospo in hčerko. Dalje so se udeležili te slavnosti c. kr. okr. šol. nadzornik, Matko Kante, učitelj-župan nakelski tov. Albin Strekelj, učitelj — zastopnik učiteljskega — dež. poslanca tov. Josip Strekelj, zastopnik učiteljskega tov. Anton Berginec, precej kolegov in koleginj in člana okr. šol. sveta g. Ant. Muha (mlajši) ter Iv. Duje. — Ni nam treba še pristavljati, da je prihitel navdušeni narod od vseh strani obširne šolske občine. Pred vhodom v vas je bil napravljen slavalok, pred katerim je čakala zbrana šolska mladina s tamošnjim šolskim voditeljem Franceom Bolletom na čelu in velika množica naroda z domačo godbo. Ko je prišel pred slavalok gosp. c. kr. svetnik Ant. Rebek, ga je pozdravil v znesenih besedah tov. šol. voditelj, nakar se g. svetnik vidno ganjen na prelepem sprejemu zahvalil rekoč: „Ta prelep sprejem mi ostane vedno v spominu“. V imenu obširne občine je pozdravil učitelj-župan Albin Strekelj z lepimi besedami vse došle goste. Nato je šolska mla-

dina zapela pesem „Dom slovenski“. Po petju je odšla mladina z vsemi došlimi gosti na sv. mašo. Po sv. maši je sledil slavnostni banket v novi šolski sobi. Vsi gostje so se divili okusnemu obedu in lepi prireditvi banketa, zakar ni štedil tov. Bolle ne truda ne stroškov. Okolo 3. ure popoldne se je vršilo blagoslovljenje. — Nato je prijel za besedo g. nam. svetnik pred zbranim narodom in šol. mladino. Pohvalil je navdušenost ljudstva do šole in njih požrtvovalnost pri prispevanju silnih robot. Narod je bil na govoru g. svetnika do solz ganjen. — Okolo pol 6. popoldne so se došli gostje razšli in odnesli s seboj najlepše spomine.

Učiteljsvo logaškega šolskega okraja je imeto v sredo svojo uradno konferenco. Na dnevnem redu je bila volitev enega zastopnika učiteljskega v c. kr. okrajnem šolskem svetu. Kandidat narodno-naprednega učiteljskega je bil g. Leopold Punčuh, nadučitelj v Gor. Logatcu, Slomškariji pa so kandidirali gosp. Jos. Novaka, učitelja v Idriji. Agitacija zanj je bila jako živahna, vendar je sramotno propadel. Dobil je samo 9 glasov, g. Punčuh pa 49, 1 glasovnica je bila prazna. Živelog logaško narodno-napredno učiteljsvo! V zgled naj bode ljubljanskim tovarišem!

V popolnilo. V zadnjem „U. T.“ v notici „Dne 17. junija“ je pozabil dotični poročevalec omeniti prelepega izdelka „Naše narodne pesmi“, ki ga je prebral pri učit. krožku v St. Petru na Krasu na še neumorno delavni tov. Janko Grad iz Košane. Pozival je tudi zbrano učiteljsvo, da pridno zbiraj pesmi, ki jih poje naš narod. Končno je obljubil priobčiti svoj spis v prihodnji številki „Popotnikovi“. — Prvi bodoči učiteljski krožek se vrši tudi v St. Petru na Krasu, in sicer dne 4. oktobra popoldne.

Kvišku! Tovariši maturantje iz 1. 1899! Na noge! Zglasite se pri podpisnem — pismeno (ako ustmeno mi je še ljubše!) ali ne bi bili zadovoljni, da priredimo v letošnjih velikih počitnicah sestanek. Po mojem mnenju, bi bila Ljubljana kraj istega. Vzpored: 1. Govor. (Zabavno poučen iz 10 letnega našega učiteljevanja.) 2. Dve, tri pesmice. 3. Prosta zabava. Vsa prireditve naj bi imela namen, da se po dolgi, dolgi ločitvi zopet utrdijo vezi starega prijateljstva in sklene praznovati 20 letnico. Da se ta sestanek res izvrši, prosim 1. naklonjenosti od gg. in gospodičen koleginj iz 1. 1899., 2. kolegialnosti od tovarišev 1899. in 3. prošim oba Jožeta, mojo nekdanjo levo in desno roko: pomoči! „Bratje v kolo se vstopimo...!“ Geslo: Z nas! Lokal: Ilirija!

Zdravko Mikuž,
nekdanji predsednik, —?

Kmetijska družba kranjska ima svoj občni zbor dne 5. julija, t. j. prvi ponedeljek v juliju. Čas bi že bil enkrat, da pošljejo kmetje svoje zastopnike v odbor, ker teh strankarskih barantij more biti enkrat vendar konec. Da se nekaj pripravlja izrednega, kaže čas in dan, na katerega je občni zbor sklican. Želja kmetov je že stara, koliko predlogov se je v tem smislu že vložilo, da se vrše občni zbori spomladi, ko še pripušča čas, kmetu se odtegniti za pol dneva z domačije, ne pa v času, ko je največ dela. Iz odbora izstopijo sledeči gospodje Andrej Kalan, Josip Lenarčič, baron dr. Wurzbach, tov. Janko Žirovnik, dopolniti je pa tudi lansko nezasedeno mesto grofa Barba.

Absolviranim slovenskim pravnikom se nudi sedaj lepa prilika, dobiti si službo na Primorskem, kjer je sedaj veliko pomanjkanje posebno slovenskih praktikantov. Čez par mesecev postanejo avskultanti z adjutumom in potem čez dve leti že sodniki.

Iz deželnega šolskega sveta kranjskega. Imenovani so nadučitelji: Fortunat Lužar v Izlahah, Vinko Brus v Budanjah, Jož. Kobal v Grahovnu. — Dalje so imenovani: za Loški potok: Karolina Grile-Dostal, Senožec: Henrik Paternost, Planina pri Vipavi: Ana Dragatin, Zameško: Angela Grčar, St. Peter na Krasu: Ana Fajdiga, Doberniče: Marija Arh, Studeno: Marija Carli, na nemški šoli za deklice v Ljubljani: Marija Detela, na drugi mestni šoli za deklice v Ljubljani: Avgust Pirc, katehet v Ljubljani: Evgen Legat, Toplice pri Zagorju: Ivana Simončič, Velike Lašče: Ana Fink-Sušljaj, Postojna: Leopold Bähler, Škofja Loka: Ivan Pianec in Josip Lampe, St. Gotard: Viljem Rožič, Peče: Angela Cenčič, Cerklje: Anton Lomšek, Sostro: Ana Bizjak, Ig: Albina Rupnik, Bukovšica: Ivana Mrhar, Predvor: Angela Miklavčič, Višnja gora: Friderik Drmelj. — Prestavljeni so: Janko Žirovnik iz St. Vida pri Ljubljani v Borovnico, Janez Perko iz Suhorja v Sent Lenard nad Škofjo Loko, Karel Pikel iz Mirne peči na Suhor. — Pokoj se dovoli Jožetu Pintarju na Grosupljem in A. Požarju na Dobrovi. — Strokovni učitelj na meščanski šoli v Postojni je postal J. Lahajnar. — Šola v Bukovju se razširi v dvorazrednico, šola na Ježici v trirazrednico. — Rekurz občine in krajnega šolskega sveta v Tunjicah zaradi zgradbe novega šolskega poslopja je deželni šolski svet toliko ugodil, da se odloži zgradba do leta 1918., dotedaj pa nabira denar za letno doklado.

Naročajte in širite naš list!

Listnica uredništva.

Ivan Matelič, učitelj v Hudi južni: Izjavljamo, da niste Vi pisali o zborovanju „Tolminkskega učit. društva“ v 25. šte. našega lista in da z dotičnim dopisom niste v nobeni zvezi. — V Istro: Za danes dospelo prepozno.

Pripravljajte se na „Zavezino“ skupščino v Mariboru.

Zahvala.

Odbor podpisanega društva izreka tem potom najiskrenejšo zahvalo vsem onim, ki so pripomogli, da je uspel koncert na korist „Učiteljskega konvikta“ dne 19. pret. m. v Kranju tako nepričakovano lepo in sijajno. Prav posebno se zahvaljuje g. pevovodju Vilku Rusu za njegov neumorni trud in delo, vsem damam pevkam in gg. pevcem za prelepo petje; gospe Anici Pirnatovi, gg. Karlu Mahkotu, Oskarju Devu, Stanku Sajovicu za prekrasno petje, umetno spremljevanje in in goslanje, prva je prepustila tudi svoj glasovir v poljubno uporabo; sl. godbenemu društvu „Sloga“ in pevskega zboru „Narodne Čitalnice“ v Kranju ter odboru „Sokola“ za prepustitev Sokolske dvorane; gospodičnima Janji Miklavčičevi in Idi Maljčevi za razprodajo vstopnic; vsem dragim in milim gostom ter cenjenemu občinstvu kranjskemu, ki je počastilo v tako mnogobrojnem številu koncert.

Odbor „Učiteljskega društva za kranjski solski okraj“.

Našim rodbinam priporočamo 18

- Kolinsko cikorijo -

Slavnemu učiteljsvu in ostalemu občinstvu se priporoča za obilen obisk

gostilna „pri Jurju“

na Dolenjski cesti

(v bližini dolenskega kolodvora).

Priznana izborna vina, dobra kuhinja, lep senčnat vrt, steklen salon.

Točna postrežba, nizke cene!

Z odličnim spoštovanjem

Jurij Marenče,

87 10—3 gostilničar.

Anton Šarc

Ljubljana, Sv. Petra cesta 8.

Specialna trgovina za opreme nevest.

Moško, žensko, otroško in perilo za novorojence se po meri izdeluje solidno in najceneje. — Platno vseh širin za telesno in posteljno perilo, namizni prtji, serviete, garniture za kavo, bele in barvaste, brisalke, žepni robci, brisalne rute, šifon, širting, kreton, batist itd. itd.

Najnovejše modele za perilo radi pokažemo na ogled. — Švicarske vezene.

Strogo solidno blago. Nizke stalne cene.

Gg. učiteljem in njih rodbinam 5% popusta.

Svetlolikalnica:

23 42—28 **Kolodvorske ulice št. 8.**

Prva avstro-ogr. c. in kr. priv. ameriška

tovarna Cottage-Organs in

orgelj-harmonijev. 36 52 23

Najboljše

orgelj-harmonije

obeh sistemov izdeluje in pošilja najceneje

RUDOLF PAJKR

& Komp.,

Kraljevi gradec št. 120

(Češko).

Zaloge: Dunaj, Praga, Budimpešta.

Harmonije na pendel obih sistemov in vseh velikosti, z natančno orgeljsko mensuro za cerkve, semenišča in kot orglje za vajo.

Pošilja se poštne prosto do zadnje železniške postaje. Gospodom učiteljem visok rabat. Delna odplačila od 8 K dalje.

Cenovniki gratis in franko.

Slavnemu občinstvu se
toplo priporoča 93 6-6

kavarna 'Prešern' v Ljubljani.

Vsem onim, ki ljubijo zlahkno kapljico
in dobro kuhinjo z vedno svežimi razno-
vrstnimi jedili priporoča svojo nanovo urejeno

restavracijo

kakor tudi moderno opremljeni in ceneni

hotel 'Južni kolodvor'

nasproti kolodvoru in

hotel 'TRIGLAV'

v Bohinjski Bistrici.

Krasna lega, največji komfort,
planinsko letovišče.

A. Seidel,
restavrat.

Knjigarna

L. Schwentner

Ljubljana, Prešernove ulice 3

priporoča nastopne novosti:

Aškerc A.: **Akropolis in pira-**
mide. Poetični sprehodi po Ori-
entu. — Broširano K 3.—, eleg.
vez. K 4-50. 92 30-3

Cankar Ivan: **Za križem.** Ob-
sega 13 novel in črtic z epilo-
gom. — Broširano K 3.—, eleg.
vez. K 4-50.

Levstik Vladimir: **Obsojenci.**
Vsebina: Nenormalni piščanec.
Razmišljeni Vid. Mlada Breda in
slepac. Rikard Malloprou. Broš.
K 2-50, eleg. vez. K 3-50.

Milčinski Fran: **Igračke.** Črtice
in podlistki. Broš. 2 K, el. vez. 3 K.
Murnik Rado: **Jari junaki.** Hu-
moreske. Br. K 2-50, el. vez. K 3-50.

VERONIKA KENDA

v Ljubljani

na Dunajski cesti šte. 20

priporoča p. n. krajnim šol. svetom,
šol. vodstvom in učiteljstvu svojo

veliko zalogo pisalnih
in risalnih potrebščin.

Dalje imam v zalogi risalni papir
raznih vrst v vseh predpisanih veli-
kostih, pisalni in pismeni papir,
zavitke različne velikosti, veliko iz-
biro peres, držal, svinčnikov, gu-
mic, krede, črnila, barvic, ravnil,
ter vseh v to stroko spadajočih
predmetov. 10 34-27

Postrežba točna in solidna.

Glavna zaloga

A. Slatnarjevih zvezkov.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka

V PRAGI

zavaruje v življenjskih oddelkih: na slučaj
doživetja in smrti, doto otrokom, dohodke in
pokojsnine, ter dovoljuje uradnikom, častnikom,
profesorjem, učiteljem in vpokojencem posojila
proti prenotaciji na služnini, pokojnini, ženitveni
kaveji itd., in v požarnem oddelku: proti
škodam po požaru.

Zavarovani kapital . . . K 1053.737.339-88

Zavarovalnine . . . „ 8.090.621-62

Izplačane škode in kapi-
tali leta 1905 . . . „ 4.361.283-89

Rezervne in poroštvene
zaloge . . . „ 41.335.041-01

Pokojninski zalogi (urad-
niška in zastopniška) . . . „ 2.188.391-24

Premoženje, naloženo v
vrednostnih papirjih,
posestvih, posojilih na
posestva . . . „ 34.087.781-48

Izplačana dividenda členom
življen. oddelkov l. 1905 . . . „ 206.296-40

V vsem pa doslej . . . „ 1.606.893-21

V letu 1905 se je premo-
ženje pomnožilo za . . . „ 3.004.509-80

V 37 letni dobi svojega
obstanka izplačala je
banka „Slavija“ svojim
členom odd. I—V. za
škodo in nagrade . . . „ 97.814.430-97

Vsa pojasnila daje 14 26-12

General. zastop banke „Slavije“

v Ljubljani,

Gospoke ulice št. 12.

Stanje hranilnih vlog koncem oktobra 1907: K 22.158.277-33.

Pošt. hran. rač. št. 828.406.

Telefon 185.

Stanje upravnega premoženja koncem oktobra 1907: K 12.746.874-08.

Kmetiska posojilnica

ljublanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Dunajska cesta 18,

v lastnem zadrugnem domu

obrestuje hranilne vloge po 4 1/2 %

brez vsakega odbitka rentnega davka, ki ga plačuje
posojilnica sama za vložnike. Sprejema tudi vloge
na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom
ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4 %, z 1 1/2 % amorti-
zacijo ali pa po 5 1/4 % brez amortizacije. Na me-
nicepo 6 %. Posojilnica sprejema tudi vsak drugi
19 načrt glede amortizacije dolga. 8 7

JULIJA ŠTOR

v Ljubljani, Prešernove ulice šte. 5.

Največja zaloga moških, damskih in otroških
čevljev, dalje čevljev za lawn-tenis in pristnih
goisserskih gorskih čevljev.

21 8-7

Elegantna in skrbna izvršitev po vseh cenah.

Najpriležnejši čevlji sedanjosti!

V najinem založništvu je izšla:

VOJVODINA KRANJSKA

Izdava A za šole:

17 zemljepisnih nariskov v barvotisku z besedilom in
dodanim pojasnilom zemljepisnih znamenj.

Sestavil in narisal

FRAN MAROLT,
učitelj v Ljubljani.

Visoki deželni svet kranjski je z razpisom z dne
25. maja 1907, št. 2463, odobril in pripustil to učilo
v uporabo kot razredno na ljudskih in meščanskih
šolah s slovenskim učnim jezikom.

Vsi nariski, izvršeni na 18 listih, so risani v
merilu 1 : 75.000. — Velikost 87 x 60 cm.

Torej ponazorujejo po minimalnem načrtu za
zemljepisni pouk v ljudskih šolah izbrano učilo v taki
velikosti in preglednosti, da ga vsi učenci vsega
razreda lahko na daljavo čitajo.

Cena 10 K.

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani.

Cena 1 K.

Izdava B za učence:

17 zemljepisnih nariskov v barvotisku z besedilom.

Sestavil in narisal

FRAN MAROLT,
učitelj v Ljubljani.

Izbor učiva se naslanja doslovno na podrobn
učni načrt, ki ga je odobril c. kr. deželni šolski svet
z razpisom z dne 27. decembra 1903, št. 2791, in ki
velja kot normativ za domoznanski pouk v četrtem
šolskem letu 2-, 3-, 4- in večrazrednih ljudskih šol.
Z razpisom vis. c. kr. deželnega šolskega sveta kranj-
skega z dne 28. januarja 1908, št. 468, je to delo
odobreno kot učilo na ljudskih in meščanskih šolah.

RETTIG-ova ŠOLSKA KLOP je klop prihodnosti!

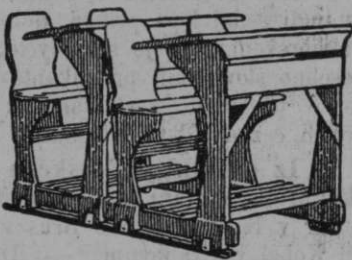

Temeljito snaženje šolskih tal
in prahu, učenčevemu zdravju
najprikladnejše sedenje.

Pravico za izdelovanje RETTIG-ove
klopi ima in vsa pojasnila daje

Fran Burger 8 21

mizarski mojster v Spod. Šiški.

Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami, pro-
daja c. kr. šolskih knjig in igralnih kart

Zvezna trgovina v Celju

Rotovška ulica št. 2

priporoča kancelijski, konceptni, pismeni, dokumentni, ministrski, ovitni in bar-
vani papir; svinčnike, peresa, peresnike, radirke, kamenčke, tablice, gobice,
črnilo itd. — Največja zaloga vseh tiskovin za občinske urade, krajne šolske svete,
učiteljstvo, župnijske urade, okrajne zastope, užitninske zastope, hranilnice, posojilnice,
odvetnike, notarje in privatnike.

Lastna zaloga šolskih zvezkov in risank.

Temni lak za šolske table. — Strune za gosli. — Štambilje, vignete. — Zavitke
za urade v vseh velikostih. — Ceniki brezplačno na razpolago. — Dobro blago
in točna postrežba. 6 42-26

UČITELJSKA TISKARNA

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

Gradišče šte. 4 v Ljubljani Gradišče šte. 4

priporoča sl. kraj. šol. svetom, šol. vodstvom in učiteljstvu

uradne tiskovine iz svoje zaloge.

Ceniki se pošiljajo na zahtevo zastonj. Postrežba točna. Tudi vse tiskovine za županstva ima tiskarna
po zmernih cenah v zalogi.

Tiskarna sprejema vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela ter jih izvršuje okusno in po so-
lidnih cenah. Tiskovine se izvršujejo v eni ali več barvah. Tiskanje muzikalij in časopisov.

Telefon št. 118.

(5) 52-24

Litografija.

Poštna hranilnica št. 76.307.